Schubert András

Történetek a Bárkabárból

7. történet

A Bárkabárban egy-egy betévedő vendég kocsma helyett könnyen egy könyvtár olvasótermében hihette magát. Már ha éppen nem szólt a zene. Sára asszony az asztalán tornyosuló rejtvénymagazinokba temetkezett, a sarokban a fiatal pár lakberendezési szakirodalmat tanulmányozott, a bárpultlovagok a sportújságból a totóesélyeket latolgatták. És akkor nem is beszéltünk a „professzor úr" gyanúsan vaskos köteteiről, vagy Vili kvantumfizikai értekezéseiről.

Misi maga is meglepődött, eddig még nem jutott eszébe ugyanis, hogy otthon porosodó könyvtárának egy részét lehozza a bárba. Milyen jól mutatnának az italosüvegek és a falakon lógó – mi tagadás erősen kommersz – képek mellett vagy részben helyettük.

Be is szerzett néhány jó karban lévő könyvespolcot, és szépen be is rendezte őket. Persze kitört belőle a tanár, és hosszú időt töltött a kötetek rendszerezésével; épp, hogy katalógust nem készített. Végül többékevésbé meg volt elégedve a gyűjtemény tartalmával és formájával is.

Meg is lett volna bántva, ha a vendégei nem értékelik a fáradozását. De ettől nem kellett tartania. Meglepetéssel és örömmel böngészték a könyveket, még olyan vendég is akadt, aki a kölcsönzés lehetőségéről érdeklődött.

Egyik délután egy új olvasó… akarom mondani, vendég tért be a bárba. Öltözködése, viselkedése alapján nyilvánvalóan művészféle, legalábbis nagyon annak akart látszani – állapította meg róla Misi. Széles karimájú kalapját lazán a fogasra dobta, színes sálját megigazította, míves bőrtáskájából színes nyomtatványokat és jegyzettömböt vett elő, és érdeklődött, hogy szaké kapható-e.

– Természetesen. Van dzsunmai és gindzsó is. Melyikkel szolgálhatok?

A fiatalembert láthatóan váratlanul érte, hogy választania is kell, és igyekezett áthárítani a döntést.

– Megbízom ital- és emberismeretében. Amelyiket hozzám illőbbnek találja.

Misi szertartásosan kitöltött egy csészécske italt, és kivitte az asztalhoz. A fiatalember belekortyolt, összeráncolta homlokát, majd elismerően bólintott.

– Micsoda pozőr! – mosolygott magában Misi, de a mosoly másik felével nyugtázta az elismerést.

A fiatalember hátradőlt, és körülnézett a helyiségben. Alaposan szemügyre vette a könyvespolcokat, és füzetébe valamilyen jegyzeteket skiccelt. Még színes írószerek is előkerültek, amelyekkel kiegészítette a vázlatokat. Misi érdeklődve figyelte, de nem zavarta meg a tevékenységében. Végül a fiatalember fordult hozzá.

– Cundoku? – kérdezte bennfentes szemhunyorítással.

Mindenre Misi sem volt felkészülve.

– Parancsol?

– Érdeklődöm, hogy ez a gyűjtemény a cundoku kitartó gyakorlásának az eredménye-e.

– Attól félek, nem értem, mire gondol. Kifejtené kissé részletesebben?

A fiatalember felcsillanó szeméből látszott az öröm, hogy végre sikerült a sarokba szorítani ezt az okostojás csapost.

– A cundoku egy régi japán kifejezés arra, hogy valaki minden határon túl halmoz fel könyveket, amelyeket aztán sohasem olvas el.

– Érdekes, de talán kissé költséges szenvedély, nem gondolja?

– Nyilván szerepe van ebben annak – tudálékoskodott a fiatalember –, hogy a japán kultúrában talán még a nyugati kultúránál is szakrálisabb funkciója van a könyveknek. A felhalmozott könyvek egy olyan szellemi közeget hoznak létre, amely az elolvasásuk nélkül is átjárja a tulajdonosa lelkét. Feltételeztem, hogy a japán kultúrában való jártassága nem korlátozódik az alkoholos italok ismeretére.

Ezzel a megjegyzéssel a fiatalember úgy érezte, hogy kellően megsemmisítően visszavágott a szakék kiválasztásában tanúsított bizonytalanság okozta megaláztatásáért.

– Történetesen a szakdolgozatomat az ukijo-e könyvillusztrációknak az európai festészetre gyakorolt hatásáról írtam. Ott, a pianínó melletti polcon vannak azok a könyvek, amelyeket felhasználtam. Pironkodva kell bevallanom, hogy én azokat bizony mind elolvastam. Lehet, hogy hasznosabb lett volna, ha csak engedem, hogy átjárja a lelkemet a szellemi közegük.

Ahogy ezt kimondta, Misi rögtön érezte, hogy túllőtt a célon. A fiatalember szeme összeszűkült, arca elsápadt, szája széle megremegett. Nemcsak üzleti szempontból kevéssé célravezető megsérteni egy ven-

déget. Misinek tanárként is alapvető irányelve volt, hogy a diákokat nem szabad megalázni, a testi vagy szellemi fölényt bármilyen módon kihasználni. Érezte, hogy valahogy ki kell engesztelnie a sértettet. Jobb híján a zongorához ült, és néhány laza futammal próbált oldottabb hangulatot teremteni. Azután eszébe jutott egy dallam.

Szülei kazettás magnóján hallotta rengetegszer gyerekkorában, akkor ragadt a fülébe. „Mi az a Sukiyaki, mondja meg ezt valaki" énekelte egy akkor divatos dizőz. Azután később, amikor érdeklődni kezdett a japán kultúra iránt, megtanulta, hogy a dal eredeti japán címe *Ue o Muite Arukō*, vagyis „sétálok és bámulom az eget." Szó sincs benne a szukijakiról, a japán gulyásról vagy marhapörköltről, sőt, valójában nem is egy szerelmi bánat ihlette, amit a japán szöveget ismerők közül is sokan sejteni véltek. A szerzője erősen Amerika-ellenes politikai hitvallását fogalmazta meg a slágerszöveg virágnyelvén, részben ez hozta átütő sikerét. No meg, persze a kellemes dallam. A sors iróniája, hogy a „konyhanyelvre" fordított változat a valaha volt legnagyobb japán sláger lett Amerikában.

Annak idején, szerény japán tudását latba vetve megtanulta az eredeti szöveget, és most, amikor ujjaival rátalált a hangszeren a dallamra, szinte önkéntelenül is énekelni kezdte. Szeme sarkából látta, hogy jó nyomon jár, a fiatalember vonásai megenyhülni látszottak. Meglepetésére azonban nem ő volt az, aki vele együtt dünnyögni kezdte a szöveget. Csodálkozva nézett körül. Sára asszony volt az, a nyugalmazott rendőr alezredes, a keresztrejtvények bajnoka. Vele kapcsolatban Misi már aligha lepődött meg bármin is.

Amikor azonban a szám nevezetes füttyszólójához ért, a fiatalember is bekapcsolódott, és mesteri szólammal egészítette ki Misi amatőr próbálkozását. Amikor a végére értek, a vendégek hálás tapssal jutalmazták a produkciót. Misi odalépett a fiatalember asztalához, és kézfogással köszönte meg az együttműködést.

– Remek volt! Én egyébként Fischer Misi vagyok. Kit tisztelhetünk a művész úrban.

Nagyon igyekezett, hogy ez a „művész úr" nehogy a legkisebb mértékben is gúnyosnak hangozzék.

– Jéger Oszkárnak hívnak.

Misi elmosolyodott.

– Halász, vadász, két jóbarát, igaz?

– Tényleg! Nomen est omen.

– Megnyugtatom, ezt nem tudom japánra fordítani.

– Én is inkább csak találgatok. Talán „namae ua zenchōdesu"?

– Készséggel elhiszem. És szabad megkérdeznem, honnan ez az érdeklődés a japán nyelv és kultúra iránt?

– Nem tudom igazán megindokolni. Valamilyen belső rokonszenv. Jó érzéssel töltenek el a hagyományos és a modern japán alkotások egyaránt.

– Grafikával foglalkozik? – bökött Misi a fejével a színes rajzokkal teli jegyzetfüzet felé.

– Mostanában a bútortervezés érdekel leginkább. – Szétterítette az asztalon a táskájából elővett színes nyomtatványokat. Angol és japán nyelvű belsőépítészeti tankönyvek voltak az elmúlt száz év különböző időszakaiból.

– Ez a tanult szakmája?

– Nem, nem. Csak önszorgalomból tanulom. Ki nem találná, mi az eredeti foglalkozásom.

– Meg sem próbálom.

– Fogtechnikus.

– Hmm. Az is érdekes szakma. És hasznos is.

– Ahhoz mindenképpen elég hasznos, hogy megéljek belőle. Így teljes szabadságom van a bútortervezéssel kedvem szerint foglalkozni.

Időközben újabb vendégek érkeztek, és Misit elszólította a kötelesség. Oszkárral teljes volt a béke, és megbeszélték, hogy egy kevésbé forgalmas délutánon Oszkár majd beavatja Misit forradalmi bútorötletébe. Így is történt.

A nagy ötlet pedig mi mással lett volna kapcsolatban, mint a cundokuval.

– Ha ezeket a könyveket egyáltalán nem is akarják elolvasni – magyarázta Oszkár teljes beleéléssel –, akkor nyilván nincs is szükség arra, hogy a könyveket a könyvespolcról ki lehessen venni.

Misi bölcsen bólogatott.

– Ez azután fantasztikus távlatokat nyit meg a bútortervezésben.

– Bizonyára. Tudna talán említeni néhány példát?

– Különféle dekoratív rácsokat, hálókat lehetne helyezni a könyvek elé.

– Börtönbe zárná szegényeket?

– Ne börtönrácsra gondoljon! Képzeljen el egy aranyszálból szőtt pókhálót a könyvek elé! Vagy egy kottavonalakból és kottafejekből álló mintázatot a zenei témájú kötetekhez.

Misi megpróbálta elképzelni őket, de egy hitetlen fejcsóválásnál többre nem futotta tőle.

– És ha valaki kivételesen mégis bele szeretne lapozni egy könyvbe?

– Természetesen erre is lesz megoldás. De semmiképpen nem erre szeretném bátorítani a gyűjtemények tulajdonosait, mert ez szöges ellentétben állna a cundoku szellemével.

Misinek eszébe jutott egy hajdani kollégája, aki új lakásába egy nagyon dekoratív könyvszekrényt készíttetett. A polcok nem vízszintesek voltak, hanem negyvenöt fokos szögben dőltek, és átlós derékszögekben metszették egymást. A különféle méretű könyvek nagyon látványosan helyezkedtek el a ferde polcokon, a vendégek el voltak ragadtatva. Egészen addig, amíg valaki nem akart egy könyvet levenni a polcról, mert az bizony nem volt egyszerű. A sor alján lévő könyv kivételéhez le kellett rámolni az egész polcot. A kolléga biztosan nem is sejtette, hogy ez bizony egy cundoku könyvespolc. Annak pedig szinte egészen tökéletes.

Misi elmesélte a történetet Oszkárnak, akit láthatóan teljesen lázba hozott az ötlet, és azonnal skicceket készített a jegyzetfüzetébe. Megígérte Misinek, hogy ha üzleti sikert ér el vele, akkor nem fogja kifelejteni Misit sem az osztozkodásból.

– És ha bukás lesz, akkor együtt sírunk?

– Ki van zárva! Ez az ötlet sikerre van ítélve!

Amikor egy darabig nem látták Oszkárt, Misi egy kicsit aggódni kezdett, hogy szándéka ellenére nem bántotta-e meg valamivel, de semmi ilyesmire nem tudott visszaemlékezni. Azután újra beállított, és kitörő lelkesedéssel újságolta Misinek a fejleményeket.

– Ha hiszi, ha nem, jelentkezett Japánból egy komoly érdeklődő. Több tervem is megtetszett neki, és jelentős tőkét fektetne be a cundoku könyvespolcok gyártásába és forgalmazásába. Meghívott Japánba, és hosszú távú együttműködésben gondolkodik. Már intézem az utazási ügyeket, és hamarosan kiutazom. Sohasem fogom elfelejteni a baráti támogatást és segítséget, amit magától kaptam.

Megitta kedvenc szakéját, készített még néhány rajzot a könyvespolcokról, és elviharzott.

Sára asszony felnézett a keresztrejtvényéből, tekintetet összeakadt Misiével.

– Tudja, Misi, mit szoktam ilyenkor mondani.

– Hogyne tudnám! Az isten és az ő állatkertje.

Sára asszony mosolyogva bólogatott. Misi nem állta meg, hogy meg ne kérdezze:

– A maga szimata mit mond? Komoly lehet ez a japán érdeklődő?

– Ki tudja? Azért még ne kezdje el költeni a ferde könyvespolcért beígért jutalékot. A fiúért azért nem aggódom. Úgy tudom, a fogtechnikusok iránt Japánban legalább akkora kereslet van, mint a bútortervezők iránt.

És ha magának a *Ue o Muite Arukō*t van kedve játszani, azt nekem is bármikor megteheti.

[07] Sukiyaki.mp3

A zene indításához a letöltött fájlban duplán kell az ikonra kattintani.

[2024. augusztus 22.]